

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4*

ภัสรา ชูเสน**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 และ (2) เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 จำแนกตามประเภทของโรงเรียนและประสบการณ์ในการทำงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 จำนวน 312 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มี 2 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม และตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที วิเคราะห์ความแปรปรวน และการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ่

ผลการวิจัย พบว่า (1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และ (2) เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 จำแนกตามประเภทขนาดของโรงเรียน และประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำทางวิชาการ

* ส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครศรีธรรมราช

** นักศึกษาปริญญาโท

The Academic Leadership of School Administrators under the Office of Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area 4*

Phatsara Chusen**

Abstract

The purposes of this research were to study academic leadership of school administrators under the Office of Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area 4 and to compare administrators' academic leadership as perceived by teachers in the Office of Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area 4 according to school categories and working experience. The sample population of this study were 312 teachers of school under the Office of Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area 4 and the research instrument was a questionnaire consisting of 2 parts: part 1 for information on subjects' status and part 2 was 5 – rating scale questionnaire on the academic leadership of administrators in schools under the Office of Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area 4. The statistics used for analyzing the data were percentage, mean, standard deviation, one way analysis of variance and Scheffe's technique.

The research results were as follows: (1) The overall academic leadership of the school administrators as perceived by teachers in school under the Office of Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area 4 was at a highest level. And (2) comparing overall academic leadership of administrators as perceived by teachers according to their school categories and working experience were significantly different at the .05 level.

Key words: The Academic Leadership

* Part of Thesis for the Master Degree of Education Degree in Educational Administration, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University.

** Graduate Student.

บทนำ

ในปัจจุบันเป็นยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจึงจำเป็นต้องมีการปรับตัวเพื่อพร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้การบริหารจัดการศึกษามีคุณภาพผู้บริหารสถานศึกษาต้องกำกับ นิเทศ ติดตามการสอนของครู ต้องใช้ภาวะผู้นำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น ต้องเป็นผู้นำในการจัดกระบวนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ได้ตามจุดมุ่งหมายและโครงสร้างสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรและพัฒนาสาระและกิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ดังที่ สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2549) กล่าวว่า ผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จของงานและองค์การ ส่วนการเป็นผู้นำนั้นสามารถสร้างขึ้นได้จากการใช้ความพยายามและการทำงานหนัก ทั้งนี้ เพราะถ้าหากไม่มีผู้นำหรือมีแต่ขาดคุณภาพของผู้นำเป็นองค์ประกอบของหน่วยงานนั้น ๆ ย่อมจะดำเนินไปด้วยความพร้อมเพรียง เพื่อสู่ความสำเร็จไม่ได้เลยเพราะภาวะผู้นำเป็นสิ่งจำเป็นต่อการพัฒนาการเรียนการสอน พัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทางด้านวิชาการ นอกจากนี้การศึกษาเป็นพื้นฐานที่จำเป็นในการพัฒนาคนและประเทศชาติในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรม เทคโนโลยี ทรัพยากร สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต เนื่องจากความสำคัญดังกล่าวภารกิจด้านการศึกษาก็จึงเป็นเรื่องสำคัญที่รัฐต้องดำเนินการและบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ไว้ในหลายมาตรา

เนื่องจากการบริหารจัดการการศึกษาในโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 4 ยังมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งอาจส่งผลมาจากภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการเพื่อดำเนินการให้

นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียน (Leithwood, 2006; อ้างถึงใน ไกศิษฐ์ เพลรินทร์, 2552)

ด้วยเหตุนี้จึงสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 ทั้งนี้ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราชของประเสริฐ เนียมแก้ว (2554) และงานวิจัยหรือบทความวิจัยของอีกหลายท่านมาเป็นแนวทางในการดำเนินงานวิจัยในครั้งนี้ด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 ซึ่งจำแนกตามประเภทของโรงเรียนและประสบการณ์ในการทำงาน

วิธีการวิจัย

ประชากรที่ใช้ คือ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 จำแนกเป็นครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษา และครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 1,675 คน และได้สุ่มมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรและตารางของเครจซี่และมอร์แกนได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนจำนวน 312 คน การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการแบบแบ่งชั้นโดยใช้เขตอำเภอในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 ทุกอำเภอเป็น

ขึ้นเพื่อให้กระจายทุกอำเภอแล้วสุ่มตัวอย่างโรงเรียนตามสัดส่วนแต่ละชั้นภูมิด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยวิธีจับฉลาก

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่ามี 5 ระดับ โดยแบ่งเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลพื้นฐานของครูผู้สอน ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 6 ด้าน จำนวน 60 ข้อ และตอนที่ 3 เป็นความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ .97

เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการส่งแบบสอบถามไปให้ครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างให้เวลาในการตอบแบบสอบถามและส่งแบบสอบถามคืนภายใน 3 สัปดาห์ทางไปรษณีย์ในช่วงเดือนธันวาคม 2556 ถึงเดือนมกราคม 2557 เก็บข้อมูลและส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 145 โรงเรียน แต่ละโรงเรียนใช้แบบสอบถามทั้งหมด 3 ชุด รวมแบบสอบถามทั้งหมด 435 ชุด พร้อมกำหนดวันเวลาส่งแบบสอบถามคืนทางไปรษณีย์ภายใน 3 สัปดาห์ได้รับแบบสอบถามคืน จาก 139 โรงเรียน จำนวน 417 ชุด คิดเป็นร้อยละ 95.86

วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสถิติ SPSS คือ (1) วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามตอนที่ 1 เป็นข้อมูลพื้นฐานของครูผู้สอนโดยใช้วิธีแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ (2) วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 ซึ่งสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ (3) วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามประเภทของโรงเรียน โดยใช้ค่าสถิติทดสอบค่าที (t-test) และวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One -Way ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบ

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามประสบการณ์ในการทำงานเมื่อพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมณฑา วิญญูโสภิต (2547) ศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการบริหารหลักสูตรและด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยสูงสุด (4.70 ± 0.32) รองลงมาคือ ด้านการนิเทศการสอน (4.69 ± 0.32) ส่วนด้านการพัฒนาสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ย น้อยที่สุด (4.54 ± 0.32)

1.1 ด้านการบริหารหลักสูตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (4.70 ± 0.32) ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 โดยได้มีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานถึง 2 ครั้ง คือ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 และเปลี่ยนแปลงมาเป็นหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (4.82 ± 0.39) คือ ผู้บริหารมีการประชุมชี้แจงให้ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและการบริหารหลักสูตรแก่ครูข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (4.64 ± 0.49) คือ ผู้บริหารส่งเสริมให้มีการจัดทำคู่มือครูเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา

1.2 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด(4.62 ± 0.32)

ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ได้กล่าวถึง บทบาทของผู้บริหารที่
เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน และเมื่อพิจารณา
เป็นรายข้อพบว่าค่าเฉลี่ยสูงสุด (4.73 ± 0.44) คือ
ผู้บริหารและครูมีการประชุมร่วมกัน ในการวางแผน
เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ข้อที่มีค่าเฉลี่ย
ต่ำสุด (4.45 ± 0.57) คือผู้บริหารสนับสนุนให้มีการจัด
รายวิชาพื้นฐานและเพิ่มเติมตามโครงสร้างหลักสูตร
เพื่อให้นักเรียนเลือกเรียนตามความถนัด

1.3 ด้านการพัฒนาสื่ออุปกรณ์การเรียน
การสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (4.54 ± 0.32)
ซึ่งสอดคล้องกับทัศนะของBurn (1978) อ้างถึงใน
(สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์, 2549) อธิบายว่าผู้บริหารทำหน้าที่
จัดหา ประสานงาน และกระจายทรัพยากรมนุษย์
และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับองค์การ
และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ย
สูงสุด (4.72 ± 0.45) คือ ผู้บริหารดำเนินการจัดหา/
จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ให้แก่ครูเพื่อจัดทำสื่อการเรียน
การสอนอย่างเหมาะสม ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด
(4.18 ± 0.72) คือผู้บริหารสนับสนุนให้มีการทำสื่อ
อิเล็กทรอนิกส์เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

1.4 ด้านการวัดผลและประเมินผลโดย
ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (4.70 ± 0.30)
สอดคล้องกับงานวิจัยของวิรุฬห์จิต ไบลิ (2547)
ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
หนองบัวลำภู เขต 1-2 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ
พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (4.74 ± 0.44) คือ ผู้บริหาร
สนับสนุนให้มีเครื่องมือสำหรับใช้ในการวัดผล
และประเมินผลครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้/ทุกชั้น
มีการวัดผลและประเมินผลนักเรียนที่หลากหลาย
ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (4.66 ± 0.48) คือ ผู้บริหาร
สนับสนุนให้มีการจัดทำคลังข้อสอบทุกกลุ่มสาระ
การเรียนรู้ของทุกชั้น

1.5 ด้านการนิเทศการสอนโดยภาพรวม
อยู่ในระดับมากที่สุด (4.69 ± 0.32) สอดคล้องกับ
งานวิจัยของ ประยูร อาคม (2548) ซึ่งศึกษาภาวะ

ผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่ม
เครือข่ายอำเภอสังขม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
หนองคาย เขต 1 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า
ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (4.78 ± 0.42) คือผู้บริหารมี
การเยี่ยมชั้นเรียนเพื่อรับทราบปัญหาในการเรียน
การสอน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (4.57 ± 0.57)
คือ ผู้บริหารนิเทศภายใน เพื่อช่วยเหลือครูเกี่ยวกับ
การจัดการเรียนการสอน

1.6 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการ
ศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด(4.56 ± 0.39)
ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Duke (1999) อ้างถึงใน
(สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์, 2549) และเมื่อพิจารณาเป็น
รายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (4.65 ± 0.48) คือ
ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูทุกคนนำผลการวิจัยมาใช้
ในการพัฒนาการเรียนการสอน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ย
ต่ำสุด (4.40 ± 0.55) คือ ผู้บริหารดำเนินการจัดหา
คู่มือและให้คำแนะนำในการทำวิจัยแก่ครูและการ
เชิญวิทยากรมาอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการวิจัยใน
ชั้นเรียนแก่ครู

2. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร
สถานศึกษา จำแนกตามประเภทโรงเรียน พบว่า โดย
ภาพรวมโรงเรียนประถมศึกษามีค่าเฉลี่ยอยู่ใน
ระดับมากที่สุด (4.62 ± 0.23) สอดคล้องกับบทความ
ทางวิชาการของประเสริฐ เนียมแก้ว (2555) ศึกษา
ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
นครศรีธรรมราช และสอดคล้องกับรายงานของ
วานิสันธุ์ ผาสา และคณะ (2554) ศึกษาการพัฒนา
ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน
สังกัดเทศบาลเมืองนครพนม เมื่อพิจารณาเป็น
รายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านบริหาร
หลักสูตร มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (4.69 ± 0.30) รองลงมา
ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน (4.68 ± 0.30)
และด้านการพัฒนาสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนกับ
ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีค่าเฉลี่ย
น้อยที่สุด (4.54 ± 0.32)

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประเภทโรงเรียนพบว่า โดยภาพรวมโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (4.75 ± 0.24) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดโดยด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (4.89 ± 0.32) รองลงมาด้านการนิเทศการสอน (4.88 ± 0.26) และด้านการพัฒนาสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด (4.53 ± 0.35)

จากการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามประเภทโรงเรียนพบว่าโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านบริหารหลักสูตร ด้านการนิเทศการสอน และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ส่วนด้านการพัฒนาสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนและด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนไม่แตกต่างกัน

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับรายงานของกฤติยา ใจหลัก และคณะ (2551) ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของข้าราชการครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพังงา เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน ด้านการนิเทศการสอน และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการบริหารหลักสูตร และด้านการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 ตามความเห็นของครูผู้สอนจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานโดยภาพรวม พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ ได้แก่ ประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปีกับตั้งแต่ 5-10 ปี และประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปีกับมากกว่า 10 ปี ส่วนประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 5-10 ปี กับมากกว่า 10 ปีนั้น ไม่แตกต่างกัน

4. เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 จำแนกตามประเภทโรงเรียนและประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า

4.1 ภาวะผู้นำทางวิชาการตามความคิดเห็นของครูผู้สอนจำแนกตามประเภทของโรงเรียนโดยรวมพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน ด้านการนิเทศการสอนและด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน และด้านการพัฒนาสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน ไม่แตกต่างกัน

4.2 ภาวะผู้นำทางวิชาการตามความคิดเห็นของครูผู้สอนจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานโดยภาพรวม พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการพัฒนาสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน ด้านการนิเทศการสอนและด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการบริหารหลักสูตรและด้านการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานควรกำหนดภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นยุทธศาสตร์และนโยบายที่สำคัญในการพัฒนาการศึกษาของชาติควรใช้ผลการวิจัยเป็นแนวทางในการปรับปรุงและถือเป็นนโยบายสำคัญระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกแห่งที่ให้ผู้บริหารสถานศึกษาตระหนักและเห็นความสำคัญกระบวนการพัฒนาสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนในสถานศึกษาและเชื่อมโยงไปสู่การปฏิบัติสำหรับพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อเข้าสู่ตำแหน่งใหม่และหลักสูตรการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา

2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนให้มีการจัดทำสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน และควรสนับสนุนให้ครูมีการพัฒนาสื่อและสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อให้กระบวนการเรียนรู้ก้าวทันเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และเพื่อให้ครูผู้สอนได้พัฒนาตนด้วยการพัฒนาสื่อที่แปลกใหม่เป็นที่น่าสนใจแก่ผู้เรียน

3. ผู้บริหารสถานศึกษา ควรสนับสนุนให้มีการสร้างเครือข่ายภายนอกสถานศึกษา เพื่อเป็นแหล่งการเรียนรู้และแหล่งทรัพยากร รวมทั้งเพื่อเป็นการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่สำคัญด้วย

4. สถานศึกษาโดยผู้บริหารสถานศึกษา ควรกำหนดการพัฒนาสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนเป็นนโยบายสำคัญในการบริหารจัดการศึกษา และที่สำคัญผู้บริหารสถานศึกษาต้องดำเนินการพัฒนาสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง และต้องให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจกระบวนการพัฒนาสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน และสามารถพัฒนาสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สถานศึกษาควรมีการพัฒนาสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนอย่างจริงจังทุกภาคเรียน

โดยจัดทำทะเบียนคู่มือการพัฒนาสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนอย่างชัดเจน

5. ผู้บริหารควรสนับสนุนให้มีการจัดรายวิชาพื้นฐานและเพิ่มเติมตามโครงสร้างหลักสูตรเพื่อให้นักเรียนเลือกเรียนได้ตามความถนัด ซึ่งที่ผ่านมาจะเห็นว่าสถานศึกษาหลายแห่งยังขาดการสนับสนุนให้จัดรายวิชาพื้นฐานและเพิ่มเติมตามโครงสร้างหลักสูตรเพื่อให้นักเรียนเลือกเรียนได้ตามความถนัด และสถานศึกษาไม่สามารถอธิบายได้ว่าในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน สถานศึกษามีสิ่งที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขด้านใดบ้าง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาจากโรงเรียนที่มีผลงานปฏิบัติที่เป็นเลิศทางด้านวิชาการ เช่น โรงเรียนดีประจำตำบล หรือโรงเรียนในฝัน เพื่อพัฒนางานวิชาการ และหารูปแบบนวัตกรรมใหม่สำหรับการบริหารจัดการงานวิชาการ ให้มีคุณภาพ

2. งานวิจัยนี้ได้กำหนดตัวแปรการศึกษาตามแนวคิด ทฤษฎีที่กำหนดไว้เท่านั้น ควรมีการวิจัยโดยใช้แนวคิด ทฤษฎีอื่นซึ่งอาจมีตัวแปรที่แตกต่างไป เพื่อจะได้ข้อมูลในมิติอื่นที่เป็นปัจจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กฤติยา ใจหลัก พริตซ์เจอร์ลด์, พิชัย ไชยสงคราม และ วีระ วงศ์สรรค. (2551). ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของข้าราชการครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพังงา. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 2(1), 99-110.
- โกศิษฎ์ เปลรินทร์. (2552). *การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา. คู่มือการปฏิบัติงานของข้าราชการครู (ออนไลน์).*
- ประเสริฐ เนียมแก้ว. (2554). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช. *วารสารนาคบุตรปริทรรศน์*, 4(2), 175-188.
- ประยูร อาคม. (2548). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายอำเภอสังคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1. การศึกษาค้นคว้าอิสระหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- มณฑา วิญญูโสภิต. (2547). *การศึกษาพฤติกรรมการภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนระดับประถม สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามการรับรู้ของครูและผู้บริหาร. วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ภาคศึกษานิเทศศาสตร์ การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษาคณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- วานิสันธุ์ ฆาลา, วาโร เฟ็งสวัสดิ์ และ ศักดิ์ไทย ฐรกิจาวร. (2554). การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองนครพนม. *วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม*, 1(2), 103-110.
- วิรุฬห์จิต ไบลี. (2547). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1-2. วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2).* กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2549). *ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการเรียนรู้ กระทรวงศึกษาธิการ 100 ปี.* กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.